

of Economic Research, 2002. URL: <https://www.nber.org/papers/w9138> (дата звернення: 10.03.2026).

2. Vitols S. The Origins of Bank-Based and Market-Based Financial Systems. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, 2001. URL: <https://d-nb.info/1364965585/34> (дата звернення: 10.03.2026).

3. Market Phoenixes and Banking Ducks: Are Recoveries Faster in Market-Based Financial Systems? IMF Working Paper WP/11/213. 2011. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11213.pdf> (дата звернення: 10.03.2026).

4. Basel III: A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems / Basel Committee on Banking Supervision. Bank for International Settlements. URL: <https://www.bis.org> (дата звернення: 10.03.2026).

5. Савелко Т. В. Особливості банківської системи України. Інвестиції: практика та досвід. 2011. URL: https://www.investplan.com.ua/pdf/22_2011/11.pdf (дата звернення: 10.03.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-669-0-10>

UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION DURING THE WAR AS A FACTOR OF ECONOMIC STABILIZATION

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ

Kushnir N. O.

*PhD in Economics, Associate
Professor,
Senior Lecturer at the Department of
International Economic Relations,
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Кушнір Н. О.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Potaychuk Yu. Yu.

*Postgraduate student of the
International Economic Relations
Department,
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Потайчук Ю. Ю.

*аспірант кафедри міжнародних
економічних відносин,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Повномасштабна війна, що триває на території України з 2022 року, спричинила суттєві трансформації у функціонуванні національної економіки, системи державного управління та зовнішньоекономічних зв'язків. Значні втрати виробничого потенціалу, руйнування критичної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів і зростання соціально-економічних ризиків обумовили необхідність пошуку ефективних механізмів підтримки економічної стабільності держави. У цих умовах європейська інтеграція України виступає не лише стратегічним напрямом зовнішньої політики, але й важливим інституційним фактором економічної стабілізації. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу ролі євроінтеграційних процесів у забезпеченні макроекономічної стабільності України в умовах воєнних викликів.

Упродовж останніх років європейська інтеграція України набула нового змісту. Якщо до початку повномасштабної війни цей процес розглядався переважно як довгостроковий механізм модернізації економічної системи та гармонізації законодавства з правом Європейського Союзу, то в умовах воєнного часу він фактично трансформувався у важливий інструмент економічної стабілізації. Відкриття переговорів щодо вступу України до ЄС у 2024 році стало важливим етапом у розвитку євроінтеграційного процесу та підтвердило стратегічну підтримку України з боку європейських партнерів [1]. У сучасних умовах європейська інтеграція виконує функцію своєрідного інституційного «якоря», що сприяє формуванню стабілізаційних очікувань, підтримує функціонування державних інституцій та стимулює проведення структурних реформ.

Одним із ключових факторів економічної стабілізації стала масштабна фінансова підтримка, яку Україна отримує від міжнародних партнерів. Провідну роль у цьому процесі відіграє ЄС, який упродовж останніх років став основним донором фінансової допомоги для України [2].

Еволюція фінансової підтримки з боку ЄС віддзеркалює поступовий перехід від екстреного реагування до стратегічного планування інтеграційних процесів. Протягом 2022 року допомога ЄС мала характер швидкого реагування на дефіцит ліквідності державного бюджету України, реалізуючись через інструменти екстреної та виняткової макрофінансової допомоги (MFA) [3]. Однак, нагальна потреба у прогнозованості фінансування зумовила запровадження у 2023 році системного інструменту «Макрофінансова допомога плюс» (MFA+), який передбачав виділення 18 млрд євро за умови виконання Україною низки макроекономічних та структурних маяків [4].

Концептуальна зміна парадигми, від підтримки економічного виживання до інвестування у відновлення та системну європейську інте-

грацію, відбулася із затвердженням інструменту Ukraine Facility на 2024–2027 роки із загальним бюджетом 50 млрд євро [5]. Цей механізм жорстко прив'язує фінансування до виконання урядового «Плану України», стимулюючи імплементацію норм європейського права (*acquis communautaire*).

Більше того, усвідомлюючи довготривалий характер конфлікту, ЄС перейшов до середньострокового планування. Для задоволення потреб України у фінансуванні на 2026 та 2027 роки ЄС підтримає її грандіозним кредитом у розмірі 90 мільярдів євро [6]. Залучення цих коштів здійснюватиметься шляхом консолідованих запозичень ЄС на глобальних ринках капіталу. Це рішення посиляє потужний стабілізуючий сигнал макроекономічним агентам, що ліквідність української економіки гарантована Європейським Союзом на найближчі роки.

Важливим чинником забезпечення економічної стабілізації України стала поглиблена інтеграція держави до економічного простору ЄС. Ключову роль у цьому процесі відіграє реалізація положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачає поступову гармонізацію національного законодавства з правом ЄС, розширення економічного співробітництва та інтеграцію української економіки до єдиного європейського ринку. У контексті повномасштабної війни ці механізми стали важливим інструментом пом'якшення негативних наслідків для зовнішньої торгівлі України, зокрема шоків, пов'язаних із порушенням традиційних логістичних маршрутів, зміною географії експорту та обмеженням доступу до окремих зовнішніх ринків. На початковому етапі Європейський Союз запровадив для України безпрецедентні Автономні торговельні заходи (АТЗ), які передбачали тимчасове скасування митних тарифів і тарифних квот для більшості українських товарів, що дозволило суттєво розширити доступ української продукції до європейського ринку. Подальшим кроком поглиблення торговельно-економічної інтеграції стало набуття чинності оновленої угоди про Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ) у жовтні 2025 року, що передбачає суттєве поступове розширення тарифних квот та подальшу лібералізацію торгівлі між Україною та ЄС. Як підсумок, в 2025 році загальний товарообіг між Україною та Європейським Союзом склав 68,4 млрд Євро, а частка ЄС в структурі зовнішньої торгівлі склала 50,3% [7].

Вимушені обмеження та складна логістика стимулювали якісну еволюцію українського експорту. Відповідно до статистичних даних за 2025 рік можемо відзначити стрімке зростання експорту товарів з вищою доданою вартістю. Так експорт готових харчових продуктів досяг 3,92 мільярда доларів США (збільшившись на 185,8 млн дол. порівняно з 2024 роком), а його частка у загальному експорті зросла до

9,7% [8]. Наприклад, найбільшу динаміку продемонстрували продукти переробки такі як макуха соєва: зростання до \$521,19 млн (на \$217,2 млн більше, ніж у 2024 р.); хлібобулочні вироби: експорт зріс до \$372,72 млн (+ \$104 млн); шоколад та продукти з какао: обсяги досягли \$338,42 млн (+ \$74,8 млн) [8].

Ці показники є індикатором життєздатності економіки – замість того, щоб експортувати виключно сировину, український бізнес поступово переорієнтовується на виробництво продуктів глибокої переробки, маржинальність та транспортування яких в умовах війни є значно вигіднішими.

Отже, європейська інтеграція України в умовах повномасштабної війни перетворилася з довгострокової стратегії розвитку на один із ключових інструментів забезпечення економічної стабільності держави. Фінансова підтримка з боку ЄС, запровадження автономних торговельних заходів, поглиблення режиму ПВЗВТ сприяли адаптації української економіки до умов воєнного часу. У результаті відбулася переорієнтація зовнішньої торгівлі на європейський ринок, поступове зростання експорту продукції з вищою доданою вартістю та формування нових логістичних маршрутів. У сукупності ці процеси створюють передумови не лише для підтримки макроекономічної стабільності в короткостроковій перспективі, але й для подальшої структурної трансформації економіки України та її інтеграції до єдиного європейського економічного простору.

Література:

1. Ukraine – Enlargement and Eastern Neighbourhood. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/countries/ukraine_en (дата звернення: 16.03.2026).
2. Ukraine support after 4 years of war: Europe steps up. Kiel Institute for the World Economy. 2026. URL: <https://www.kielinstitut.de/publications/news/ukraine-support-after-4-years-of-war-europe-steps-up/> (дата звернення: 16.03.2026).
3. Macro-Financial Assistance to Ukraine. European Commission. 2022. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/eu-financial-assistance/macro-financial-assistance-mfa_en (дата звернення: 16.03.2026).
4. Regulation (EU) 2022/2463 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 establishing an instrument for providing support to Ukraine for 2023 (macro-financial assistance +). Official Journal of the European Union. 2022. L 322. P. 1–17.
5. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29 February 2024 establishing the Ukraine Facility. Official Journal of the European Union. 2024. L 792.

6. Parliament approves €90 billion Ukraine support loan package. European Parliament. 2026. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20260206IPR33903/parliament-approves-EU90-billion-ukraine-support-loan-package> (дата звернення: 16.03.2026).

7. EU trade with Ukraine – latest developments. Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_trade_with_Ukraine_-_latest_developments#Latest_developments (дата звернення: 16.03.2026).

8. Як змінився український експорт товарів за 12 місяців 2025 року. Дія.Бізнес. URL: <https://business.diia.gov.ua/news/yak-zminyvsia-ukrainskyi-eksport-tovariv-za-12-misiatsiv-2025-roku> (дата звернення: 16.03.2026).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-669-0-11>

**PUBLIC AND PRIVATE LAW IN ENSURING SECURITY
AND LAW ORDER IN CONDITIONS OF MARTIAL STATE**

**ПУБЛІЧНЕ І ПРИВАТНЕ ПРАВО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ
ТА ПРАВОПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Nalyvaiko O. I.

*Candidate of Law Sciences,
Associate Professor,
leading researcher,
Research Laboratory of Public
Community Safety,
Educational and Scientific Institute
of Law and Social Management,
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Наливайко О. І.

*кандидат юридичних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
публічної безпеки громад,
Навчально-науковий інститут права
та соціального менеджменту
Донецького державного
університету внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Сталий розвиток суспільства можливий за умови досягнення балансу між публічними та приватними інтересами у законодавстві та практиці його застосування. Поділ права на публічне і приватне використовується для розмежування суспільних відносин: з одного боку – відносин, у яких держава або інші органи публічної влади здійснюють владні повноваження, з іншого – відносин між юридично рівними суб'єктами, які самостійно визначають свої права та обов'язки.